

Cum scierint esse tale culpea præmium.
Sucessus improborum plures allicit.

FABULA XVI.

Aesopus et petulans.

Successus ad perniciem multos dévocat.
Æsopo quidam petulans lápidem impégerat :
Tantò, inquit, melior : assem deinde illi dedit,
Sic prosecutus : plus non habeo mehércule ;
Sed unde accipere possis, monstrabo tibi,
Venit ecce dives et potens : huic similiter
Impinge lápidem, et dignum accipies præmium
Persuasus ille, fecit quod móritus fuit ;
Sed spes fefellit impudentem audáciam,
Comprehensus namque poenas persólvit cruce.

FABULA XVII.

Socrates ad Amicos.

Vulgare amici nomen, sed rara est fides.
Cùm parvas aëdes sibi fundasset Sócrates,
(Cujus non fugio mortem, si famam ádsequar,
Et cedo invidiae, dummodo absolvár eínis)
E populo sic nescio quis, ut fieri solet :
Quæso, tam angustam talis vir ponis domum?
Utinam, inquit, veris hanc amicis ímplear!

FABULA XVIII.

Claudus ad Improbum.

Cum quodam litigábatur Claudus Improbó,
Qui super obscena dicta, et petulans jurgium

Damnum insectatus est invalidi cörperis
En, ait, hoc unum est, cur labórem validius ;
Te persequendi quia copia desit mihi.
Sed, quid fortunæ, stulte, delictum arguis?
Id demum est hómini turpe, quod meruit pati.

FABULA XIX.

Pullus ad Margarítam.

In sterquilino Pullus gallináceus,
Dum quærít escam, margarítam réperit :
Jaces indigno quanta res, inquit, loco !
O si quis pretii cùpidus vidisset tui !
Olim redisses ad splendórem pristinum.
Ego, qui te invéni, pótior cui multò est cibus,
Nec tibi prodesse, nec mihi quidquam potes.
Hoc illis narro, qui me non intelligunt.

FABULA XX.

Apes et Fuci, Vespa judge.

Apes in alta queru fécerant favos :
Hos Fuci inertes esse dicébant suos.
Lis ad forum deducta est Vespa judge.
Quæ genus utrumque nosset cùm pulcherrimè,
Legem duabus hanc proposuit pártibus.
Non inconveniens corpus, et par est color,
In dubium planè res ut meritò vénérerit :
Sed, ne religio peccet imprudens mea,
Alveos accipite, et ceris opus infundite,
Ut ex sapóre mellis, et formà favi,
De queis nunc agitur, auctor horum appáreat.
Fuci recúsant; Ápibus conditio placet.
Tunc illa talem protulit sententiam.

Apertum est quis non possit, aut quis fecerit.
Quapropter Apibus fructum restituo suum.
Hanc præterissem fábulam silentio,
Si pactam Fuci non recusassent fidem.

FABULA XXI.

Mustela, et Mures.

Mustela cùm annis, et senectà débilis
Mures velóces non valéret ássequi,
Involvit se fariná, et obscuro loco
Abjécit negligenter. Mus, escam putans,
Adstluit, et compressus occubuit neci.
Alter similliter, deinde periit tértius.
Aliquot secútis, venit et retróridus,
Qui sæpe láqueos, et muscipula effúgerat,
Proculque insidias cernens hostis cállidi :
Sic valeas, inquit, ut fariná es, quæ jaces.

FABULA XXII.

Vulpes, et Uva.

Fame coacta Vulpes alta in vinea
Uvam adpetébat, summis sáliens víribus :
Quam tágere ut non potuit, discedens ait;
Nondum matúra est, nolo acerbam súmere.
Qui, facere quæ non possunt, verbis éllevant,
Adscribere hoc debébunt exemplum sibi.

FABULA XXIII.

Pugna Múrium et Mustelárum.

Cùm vieti Mures Mustelárum exérctu

Fúgerent, et arctos circum trepidárent **cavos**.
Ægre recepti, tamen evassérunt necem.
Duces eorum, qui capitibus córnua
Suis ligárant, ut conspicuum in prælio
Habérant signum, quod sequerentur milites ;
Hæsére in portis, suntque capti ab hóstibus :
Quos inmolatos victor ávidis déntibus,
Capácis alvi mersit tartáreo specu.
Quemcumque populum tristis eventus premit,
Periclitatur magnitudo Principum,
Minuta plebes fácili præsidio latet.

FABULA XXIV.

Vipera et Lima.

Mordaciòrem qui improbo dente adpetit,
Hoc arguento se describi sentiat.
In officinam Fabri venit Vipera :
Hæc cùm tentáret, si qua res esset cibi,
Limam momódit : illa contra cónatumax :
Quid me, inquit, stulta, dente captas lædere.
Omne adsuevi ferrum quæ corródere?

FABULA XXV.

Vulpes et Hircus.

Homo simul ac venit in magnum periculum,
Reperire effugium altérius quærerit malo.
Cùm decidisset Vulpes in púteum inscia,
Et altiore clauderétur márgine
Devénit Hircus sítiens in eundem locum ;
Simul rogávit, esset an dulcis liquor,
Et copiosus? Illa fraudem moliens :

Descende, amice ; tanta bónitas est aquæ,
Voluptas ut satiari non possit mea.
Immissit se Barbátus : Tum Vulpécula
Evasit púteo, nixa celsis córnibus,
Hircúmque clauso liquit hæréntem vado.

FABULA XXVI.

De vitiis Hóminum.

Peras impósuit Júpiter nobis duas ;
Propriis repletam vitiis post tergum dedit,
Alienis ante pectus suspendit gravem.
Hac re vidére nostra mala non pòssumus :
Alii simul delinquent, censóres sumus.

FABULA XXVII.

Hercules et Plutus.

Opes invísæ méritò sunt forti viro,
Quia dives arca veram laudem intércepit.
Cœlo receptus propter virtùtem Hercules
Cùm gratulantes persalutasset Deos,
Veniente Pluto, qui fortunæ est filius,
Avertit oculos. Causam quæsivit Pater :
Odi, inquit, illum, quia malis amicus est,
Simùlque objecto cuncta corrúpuit lucro.

FABULA XXVIII.

Gubernátor, et Nautæ.

Cum de fortúnis quidam quererétur suis,
Æsopus finxit consolandi gratia.
Vexáta sœvis navis tempestatibus,

Inter vectórum lácrimas et mortis metum,
Faciem ad serenam subitò mutátur dies :
Ferri secundis tuta cœpit flátibus,
Nimiàque nautas hilaritáte extóllere.
Factus periclo tum Gubernator Sophus,
Parcè gaudére oportet, et sensim queri :
Totam quia vitam miscet delor, et gaudium.

FABULA XXIX.

Homo et Cólubra.

Qui fert malis auxilium, post tempus dolet.
Gelu rigentem quidam Cólubram sùstulit.
Sinúque fovit contra se ipse misericors.
Namque ut refecta est, necuit hóminem prótinus ;
Hanc alia cum rogáret causam facinoris,
Respondit : Ne quis discat prodesse improbis.

FABULA XXX.

Mons parturiens.

Mons parturibat, gémitus immanes ciens ;
Eratque in terris máxima expectatio.
At ille murem péperit. Hoc scriptum est tibi.
Qui, magna cùm mináris, extricas nihil.

FABULA XXXI.

Homo et Asinus.

Quidam immoláasset Verrem cùm sancto Hérculem
Cui pro saluté votum débēbat sua,
Aséollo jussit reliquias poni hórdei ;
Quas aspernátus ille, sic locutus est :

Tuum libenter prorsus adpeterem cibum,
Nisi, qui nutritus illo est, jugulatus foret.
Hujus respectu fabulae deterritus,
Periculorum semper vitavi lucrum.
Sed dices : Qui rapuere divitias, habent.
Numeremus agedum, qui deprehensi perierint :
Majorem turbam punitorum repries.
Paucis temeritas est bono, multis malo.

FABULA XXXII.

Taurus, et Vitulus.

Angusto in áditu Taurus luctans córnibus
Cùm vix intráre posset ad præsépia,
Monstrabat Vitulus quo se pacto plécteret :
Tace, inquit, ante hoc novi quàm tu natus es.
Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

FABULA XXXIII.

Venator et Canis.

Adversus omnes fortis velóces feras
Canis cùm domino semper fecisset satis,
Languere cœpit annis ingravantibus.
Aliquando obiectus hispida pugnae suis,
Adripuit aurem, sed cariosis dentibus
Prædam dimisit. Hic tum Venator dolens
Canem objurgabat : cui latrans contra senex :
Non me destituit animus, sed vires meæ :
Quod fuimus laudas, jam damnas quod non sumu
Hoc cur, Philete scripserim, pulchrè vides.

TRATADO TERCERO.

EJEMPLOS LATINOS Y CASTELLANOS PARA LA
PRÁCTICA Y APLICACIÓN DE TODAS LAS REGLAS
DE LA SINTÁXIS LATINA.

De las concordancias.

REGLA PRIMERA.

*Concordancia del verbo con su sujeto ó supuesto¹,
llamada de nominativo y verbo.*

Justitia est ómnium domina et regina virtutum.
Si Torquatus Syllam accussaret, ego Syllam defénderem. Scelus tu illud vocas, Tubero? Perditi homines minantur urbi. Nos vero tibi ignoscimus. Et vos defenditis acta Cæsaris?

Demonstro² vitia, tollite : denuntio vim, arma ;

¹ Todo nominativo se refiere siempre á un verbo en el modo finito; y todo verbo exige igualmente un sujeto en nominativo, concertándose ambos precisamente en número y persona: cuando parezca lo contrario, habrá elipsis ó otra figura.—

² El sujeto de primera y segunda persona suele venir muchas veces oculto, porque el verbo le señala; pero deberá expresarse precisamente cuando hay énfasis, como *Tu lucem aspicere audes?* ó oposición, como *Dum tu rides, ego fleo*, y en otras ocasiones. También se callan frecuentemente las terceras personas con los verbos de lengua, como *ajunt, dicunt, ferunt*, id est, *homines*; en los llamados impersonales, como *ningit, accidit, curretur*; y cuando se colige fácilmente del contexto.